

219-222, 232, 238, 368, 428, 431,
439, 451, 455
התאבדותו של שמעון בן שאול בבית
שאן 41
התאבדותו של שמשון 18-23, 33-35,
368
התאבדותם של האיסאורים באסיה
הקטנה 53-54
התאבדותם של הגימנוסופיסטים ההודים
50, 52
התאבדותם של פרחי כהונה; חורי
יהודה 340-398, 439
התאבדותם של שני רומאים 404-405
התאבדותם של תושבי כסאנתוס
(Xanthos) 50, 53, 56
התאבדותן של נשים יהודיות בצרפת 130
התראה במאבד עצמו לדעת 114
ו
ואלנסיה (Valencia) 273-275, 277-
278, 288, 291-293, 299, 344, 349
וובלינגהופן (Wevelinghofen) 148
והראן 448
וויכוח טורטוסה 272, 280-285, 326
וולד 185
וורמיזא (Worms) 132, 136-139,
185, 194
ווירצבורג (Wurzburg) 176-177, 182-
183
וידאל אשתורי 287
וידאל די לה קבלריה 282
ויליאם מניובורו (William of Newburgh)
179-180
ויסנטי פ'רר (San Vicente Ferrer)
277-281
ז
"זה הדור הוא נבחר להיות לו למנה"
174-176
זיגפריד מווירצבורג (הגמון) 177
זלמן מסנקט גואר 190

השפעת הפילוסופיה 269-270, 326-340
השפעת התפיסה האשכנזית בדבר
קידוש השם על חכמי ספרד 361-386
התאבדות מחמת ייסורים, כעס, צער ועוני
88, 92, 114, 436-444, 455-456
התאבדותה של ברוריה אשת רבי מאיר
437
התאבדותו של אבימלך בן גדעון 18-
20, 24, 32, 34
התאבדותו של אחיתופל 18-19, 30,
32, 34, 36, 92, 111, 439
התאבדותו של בנו של גורגיוס 84, 440
התאבדותו של דמוסתנס 51
התאבדותו של הורקנוס בן יוסף בן
טוביה 39
התאבדותו של הזקן והמתת בני
משפחתו בארבל 40
התאבדותו של הכובס של רבי 368,
402-404, 407, 428-429, 431-432,
436, 439
התאבדותו של זמרי 18, 32-34
התאבדותו של יקים איש צרורות 368,
400-401, 407, 429, 432-433
התאבדותו של מקרון 38
התאבדותו של נושא כליו של שאול
18-23, 26, 29-30, 32-34
התאבדותו של פצאל אחיו של הורדוס
39
התאבדותו של קאטו (Cato Minor) 51
התאבדותו של קלאנוס 52
התאבדותו של ר' אלחנן ב"ר שמעון בן
יצחק 410-411
התאבדותו של ר' יהודה בן בנו של רבנו
אשר 273, 325, 341, 368
התאבדותו של ר' יום טוב ב"ר משה
'אביר העולם' 424-425
התאבדותו של ר' משה בר' חנוך 130
התאבדותו של רזיס 37
התאבדותו של שאול 18-19, 23-28,
32, 34, 36, 63-73, 199, 206, 217,

- זנון 51
 יחיאל ב"ר שמואל מקולוניא 208, 149
 ייהרג ואל יעבור 119, 124, 126, 128
 209, 290, 378, 455
 יעל 126
 יעקב אבן אלבנה 341
 יעקב בן יצחק קרקסאני (אבו יוסף
 יעקוב) 60
 יעקב ב"ר סולם 143
 יעקב כץ 391
 יצחק בער 131, 160, 230, 285, 288
 376, 416
 יצחק ב"ר דוד הפרנס ממגנצא 145-147
 162, 171, 208, 411-412, 418
 ירושלים 156, 232, 317, 371, 377, 441
 ירמיהו 251
 ישיבה במחיצת הצדיקים בגן עדן 172-
 174
 ישעיהו 255
 ישראל מ' תא-שמע 226, 336-340, 362
כ
 כבוד משפחתו של המתאבד 78-81
 98-99
 כסנטן (Xanten) 151, 172, 193
ל
 לונטשיץ 395
 לרידה (Lerda) 276
 ליסבון 289, 333, 354, 358
מ
 מאבד עצמו שלא לדעת 82-83, 89, 91
 מאיורקה (Mallorca) 274, 277, 281
 291
 מאיר מלמד 287
 מארטי (Marti) 299
 מגנצא (Mainz) 132, 139-147, 181
 186, 194, 411
 מדריד (Madrid) 273
 מודלינג (Modling) 191
 מוהילוב 395
 מוחמד 294, 296-297, 386
 חוואן הראשון מלך אראגון 276
 חוואן השני 278
 חזקיה 306
 חכמים שהפכו לנוצרים קנאים 278,
 280, 324-326
 חיים ביינארט 86
 חיים סלוביצ'יק 223-224, 226-227,
 232-233, 259-261, 263
 חנניה, מישאל ועזריה 63, 73-77, 199
 215, 217, 219, 307, 328, 367
 חרטה של המאבד עצמו לדעת לפני
 מותו 114-115
ט
 טולדו (Toledo) 273, 277, 287, 337,
 341, 343, 362, 368, 371, 385
 טולטשיץ 390
 טולן (Tulln) 191
 טורטוסה (Tortosa) 276
 טיטוב 396
 טקיטוס 52
 טרייר; טריוויש (Trier) 134, 155, 324
 טירמוניה (Termonia) 154
י
 יאשיה 306
 יהודה בקיש 287
 יהודה ב"ר אברהם החסיד 150, 208
 יהודה הגולני 49
 יהודה המקבי 37
 יוהאן משפיירא (הגמון) 136, 147
 יהושע הלורקי (Hieronymus de
 Sancta Fide) 280, 326
 יהושפט 306
 יוסף אורה בונה 325
 יוסף בן מתתיהו (יוספוס פלביוס) 39-
 50, 79-80, 180
 יוסף בן עמראן דיין סג'למאסה 251
 יורק (York) 178-181, 193

ס
 סביליה (Sevilla) 272-275, 277, 285, 299
 סגוביה (Segovia) 273, 285
 סג'למאסה 251
 סוקרטס 12
 סט. אדמונד (St. Edmunds) 178
 סיציליה 333
 סנקה 12
 סעודת הבראה אחר המאבד עצמו לדעת
 105-106
 'ספר המקצועות' 377, 418-419
 ספר יוסיפון 25, 64, 227-231, 271
 ספר 'כף הקטורת' 376-377, 417-418
 ספרד 130, 139, 249, 271-272, 281, 286,
 288-289, 296, 300, 309, 313, 315,
 319, 333, 336, 340-341, 343, 348,
 350, 361-364, 367, 375-386, 419-
 420, 434-435
 סרגוסה (Zaragoza) 276
 ע
 עגלון 355
 עמנואל בן יוסף 345
 עמרי 306
 עקדת יצחק 138, 160-169, 172, 330-
 331, 346-348
 ערפורט 181, 185
 פ
 פאלוצק (פולוצק; Polock) 239
 פאס 249, 258, 357
 פדרו 272, 277
 פולין 387, 395, 432
 פולקמאר מחסידי פטר (Volkmar) 156
 פורטוגל 272, 288-290, 312-313,
 315-317, 333, 336, 341, 350-361,
 364, 368, 380, 419
 פטר (נזיר) 135-136
 פילון האלכסנדרוני 45, 50, 52, 56

מומרים; אנוסים (הנוצרים החדשים;
 Conversos) 274, 280, 284-286,
 288-296, 301-312, 314-319, 323-
 326, 336, 419-420
 מורבידרו (Murviedro) 277
 מוריס קריגל (Maurice Kriegel) 286
 מילהויזן 185
 מיץ (Metz) 156, 323
 מירא (Mehr; Moers) 153
 מנואל (Manuel) הראשון 289, 353
 מנטואה
 מעז אלדין איסמאעיל 252
 מעשה בד' מאות ילדים וילדות (גיטין נז
 ע"ב) 112, 119-120, 195-197, 217,
 220-221, 232, 234, 367-368, 396
 מצרים 249
 מקורבן בהמה במקדש לקרבן אדם
 באשכנז 169-172
 מרגל המאבד עצמו לדעת 452, 455
 מרד הרועים 184-185
 מרדכי 354-356
 מרוקו 249, 256, 259, 262-263, 295-
 298, 452
 משה גבאי 282
 משה דיין 453
 משה רבנו 255
 נ
 נאפולי 333
 נבארה 288, 325
 נבוכדנצר 215, 255
 נורויט (Norwich) 178
 נורטהויזן 186
 נושא (כפר סמוך לקולוניא) 148, 324,
 412
 ניקנור 37
 נירנברג (Nuremberg) 182-183, 203
 נמירוב 389-390
 נרון 52
 נתן אלבז 452-453

- פיראנט מרטינס (Ferrand Martinez) 272
 פראג 420, 188, 156
 פרייבורג (Freiburg im Breisgau) 187-186
 פרננדו 286
 פרננדו קוטיניו (Fernando Coutinho) 352
 פרכטולדסדורף (Perchtoldsdorf) 191
 פרנקפורט 187, 185, 182
- צ
 צדקיהו 451, 439, 433
 צפון אפריקה 271, 258, 255, 249
 288-289, 291, 341, 350, 381, 441
 448
 צפת 377, 365, 319
 צרפת 324, 270, 134-133, 131-130
 410, 362-361, 340
- ק
 קאסיוס דיו 45
 קבורה ותכריכים למאבד עצמו לדעת 103-100, 93
 קבורת המאבד עצמו לדעת רחוק מקברי ישראל 449, 102-101
 קואינקה (Cuenca) 344, 273
 קובלנץ (Koblenz) 203
 קולוניא (Cologne) 148-147, 132
 194-193, 186, 177, 156, 153
 קומוטאו (Komotau) 190
 קוסמאס (Kosmas) (הבישוף של פראג) 156
 קורדובה (Cordoba) 285, 277, 273
 326
 קטלוניה (Catalunya) 280, 278, 273
 344
 קידוש השם 253, 248-238, 221-118
 327, 324, 322-320, 316, 310, 273
 397-341
 קלעת איוב 330
- קסטיליה (Castillya) 278-277, 272
 330, 325, 313, 299, 285
 קפריסין 79
 קרפן (Kerpen) 148
- ר
 ר' אביגדור ב"ר אברהם 188
 ר' אברהם אבן דאוד (ראב"ד; ספר הקבלה) 251-250
 ר' אברהם בן אליעזר הלוי 375-371
 ר' אברהם בן שמואל ארדוטיאל (השלמת ספר הקבלה) 360, 358-357
 ר' אברהם ב"ר אפרים (ספר תרי"ג מצוות וסימני הוראות ודינים) 215-218, 216
 ר' אברהם ב"ר חיים פאלאג'י 449
 ר' אברהם ב"ר משה 207, 204-203
 ר' אברהם ב"ר עזריאל (ערוגת הבושם) 212
 ר' אברהם דאנציג (חכמת אדם) 101
 ר' אברהם זכות (ספר יוחסין) 352, 341
 369-367, 357
 ר' אברהם נסים אשכנזי (שו"ת מעשה אברהם) 447-445
 ר' אברהם סבע (צרור המור; אשכול הכופר) 365-364, 360, 358-354, 289
 ר' אהרן הכהן מחכמי לוניל (אורחות חיים) 219, 65
 ר' אהרן עזריאל (שו"ת תעלומות לב) 448-447, 98
 ר' אלחנן ב"ר יצחק (ר"י הזקן) 197, 369, 232
 ר' אליהו בכור חזן (שו"ת תעלומות לב) 447-446, 98
 ר' אליהו חי בורג'ל סאלי"ט מתונים 449
 ר' אליהו קפשאלי (סדר אליהו זוטא) 360-358, 252-250
 ר' אליעזר ב"ר יואל הלוי (ראבי"ה) 218, 216
 ר' אליעזר ב"ר ישראל לנדא (נכדו של

(שו"ת חיים שאל; ברכי יוסף) 13,
63, 69, 72, 91-92, 200-201, 434,
444
ר' חסדאי אבן שפרוט 129-130
ר' חסדאי קרשקש 273-278, 280, 283,
309, 341, 343, 347-349
ר' טוביה ב"ר אליהו מויאנה (Vienne)
215
ר' יאיר בכרך (שו"ת חות יאיר) 430
ר' יהודה אסאד (שו"ת מהר"י אסאד)
112-113
ר' יהודה בן יקר 367
ר' יהודה ב"ר אליעזר 167-168
ר' יהודה ב"ר קלונימוס 176
ר' יהודה גרשוני (קול צופיך) 452
ר' יהודה הלוי (ספר הכוזרי) 150, 327,
385
ר' יהודה החסיד (ספר חסידים) 167,
212, 220, 413-416, 423-424
ר' יהודה עייאש (שבט יהודה) 91
ר' יואל סירקיס (בית חדש) 239-241,
248
ר' יום טוב בן יצחק מיואני (Joigny)
181, 193
ר' יום טוב ב"ר אברהם אשבילי
(ריטב"א) 67, 197-198, 259, 367,
379
ר' יום טוב ליפמאן (תוספות יום טוב)
110
ר' יונה גירונדי (חידושי רבנו יונה על
מסכת סנהדרין) 125, 362-363, 365
ר' יונה ב"ר שלום מנוישטט 190
ר' יונתן אייבשיץ 77
ר' יוסף אלבו (ספר העיקרים) 280-281,
283, 348-349
ר' יוסף אלקאשטייל 375
ר' יוסף בן יהודה בן יעקב אבן עקנין
258, 308
ר' יוסף בן צדיק 279
ר' יוסף בן ר' שם טוב אבן שם טוב

בעל הנודע ביהודה) (יד המלך על
הרמב"ם) 112
ר' אליעזר ב"ר נתן (ראב"ן) 132, 153,
193-195, 216, 418
ר' אליקום געץ (שו"ת אבן השוהם) 69,
427-428, 432
ר' אלכסנדר הכהן זוסלין (ספר האגודה)
198, 219-220
ר' אלעזר אזכרי (ספר חרדים) 365, 379
ר' אלעזר מוורמייזא (ספר הרוקח) 220,
413-414, 416, 430
ר' אסטרוק הלוי 280, 283
ר' אפרים ב"ר יעקב מבונא 176, 178,
181
ר' אפרים וידאל (מגיד משנה) 381
ר' אפרים זלמן מרגליות (שו"ת בית
אפרים) 431-433, 439-440, 443
ר' אשר לעמליין 335
ר' בנימין בר זרח 169
ר' גבריאל ב"ר יהושע שוסבורג (פתחי
תשובה) 388, 392
ר' דוד בן זמרה (ביאור על הרמב"ם;
שו"ת הרדב"ז) 95, 101, 259, 377-
379
ר' דוד ב"ר משולם 170, 176
ר' דוד ב"ר שמואל (טורי זהב; ט"ז)
240
ר' דוד הגבאי 174
ר' דוד קמחי (רד"ק) 66
ר' האי גאון 224, 269
ר' וידאל אפרים גירונדי 275
ר' זרחיה הלוי (המאור הגדול על הלכות
הרי"ף) 124, 280, 283
ר' חייא פונטרימולי (שו"ת צפיהית
בדבש) 115
ר' חיים אבן מוסה 334-335
ר' חיים בלייה מתלסמן 449
ר' חיים חזקיה מדיני (שדי חמד) 406,
448
ר' חיים יוסף דוד אזולאי (חיד"א)

- (כבוד אלהים) 330-329
 ר' יוסף ב"ר מאיר גרסון 319, 317-312
 ר' יוסף (יוזפא) האן 246-245
 ר' יוסף הכהן 344, 188, 185-184
 ר' יוסף חיון 333
 ר' יוסף טאיטאצאק 319
 ר' יוסף טוב עלם 157
 ר' יוסף יעבץ (אור החיים; חסדי ה') 334-333
 ר' יוסף נסים בורלא מירושלים 449
 ר' יוסף קארו (שלחן ערוך; מגיד מישרים) 319, 241-240, 100, 97, 386
 ר' יוסף קרא 228
 ר' יוסף שאול הלוי נאטאנזאהן (שו"ת שואל ומשיב) 443-442
 ר' יחזקאל הלוי לנדא (שו"ת נודע ביהודה) 422-420, 409
 ר' יחיאל מיכל ב"ר אליעזר מנמירוב 389
 ר' יחיאל מיכל טוקצ'ינסקי (גשר החיים) 93, 105-104, 115, 435-434
 ר' יחיאל מפריז 216
 ר' יחיאל נינו של הרא"ש 344
 ר' יעקב בירב 317
 ר' יעקב בן רבנו אשר (ארבעה טורים) 97-96, 378, 368, 364, 240
 ר' יעקב בר אברהם קאשטרו (הגהות על שלחן ערוך) 108-106, 103-101, 116
 ר' יעקב ב"ר צבי עמדן (שו"ת שאילת יעבץ) 431-430
 ר' יעקב ווייל (שו"ת מהר"י ווייל) 114, 432, 430, 427-425
 ר' יעקב ובנו הר"ר מאיר 186
 ר' יעקב חאגיז 61
 ר' יעקב ישראל מייזליש מקרעמניץ (אגודת אזור) 397-396
 ר' יעקב סג"ל מולין (מהרי"ל) 220
 ר' יעקב ריישר באקאופן (שו"ת שבות יעקב; עיון יעקב) 402, 430-432
 ר' יעקב ששפורטש (שו"ת אהל יעקב) 420
 ר' יצחק אבוהב 341
 ר' יצחק אברבנאל 66, 288, 420
 ר' יצחק איילנבורג 395-394
 ר' יצחק אלפסי (רי"ף) 96
 ר' יצחק בן משה הלוי (פרופיט דוראן; אפודי) 312-309, 283, 280
 ר' יצחק בן משה עראמה (עקדת יצחק) 348-347, 333-330
 ר' יצחק בן צחין בן החכם ר' אברהם בן צחין מבונילייא דילא שיירא 357, 368
 ר' יצחק בן שלום 177
 ר' יצחק ב"ר אברהם מדמפייר (ריצב"א) 367, 215
 ר' יצחק ב"ר אשר הלוי משפיירא (ריב"א) 166
 ר' יצחק ב"ר יהודה הלוי (מבעלי תוספות שאנץ) 167
 ר' יצחק ב"ר יוסף מקורביל (ספר מצוות קטן) 245, 219, 217-216, 213-212, 424-423
 ר' יצחק ב"ר משה עוקר הרים 140, 193
 ר' יצחק ב"ר ששת ברפת (ריב"ש; שו"ת הריב"ש) 381, 325, 303, 301-291
 ר' יצחק ג'אקון 371
 ר' יצחק הזקן ב"ר שמואל מדמפייר (ר"י) 201-200, 198
 ר' יצחק הלוי 413-412, 148
 ר' יצחק קארו (תולדות יצחק) 317-319
 ר' יקותיאל יהודה גרינוולד (כל בו אבלות) 115, 14
 ר' ישמעאל הכהן ממודינה (שו"ת זרע אמת) 408-407
 ר' ישעיהו ד'טראני 66

- ר' משה בן מימון (רמב"ם) (משנה
 תורה) 83, 94-95, 97, 100, 105,
 209, 212-213, 239, 249, 252, 254-
 263, 265-266, 269-270, 280, 294-
 299, 303-309, 329, 377-379, 423,
 440, 445
 ר' משה בן נחמן (רמב"ן) (תורת האדם;
 מלחמות ה' על הלכות הרי"ף) 70,
 85, 90, 95-97, 124-125, 220, 269,
 280, 362, 365-367, 386
 ר' משה ב"ר אלעזר 183, 235
 ר' משה ב"ר חלבו 162, 208
 ר' משה הכהן 151-152, 170, 172, 193
 ר' משה מקוצי (ספר מצוות גדול) 94-
 95, 215
 ר' משה נרבוני 347
 ר' משה סופר (שו"ת חתם סופר) 13,
 89-92, 97-98, 100-101, 103, 107-
 108, 440-443
 ר' משה פיינשטיין (שו"ת אגרות משה)
 422-423
 ר' משה צבי נריה 457-458
 ר' משולם ב"ר יצחק מוורמייזא 138,
 162, 208
 ר' מתתיהו היצהרי 280, 283
 ר' נתן נטע ב"ר משה הנובר (יון מצולה)
 387, 389-391
 ר' נטרונאי ב"ר יצחק 152
 ר' נסים ב"ר ראובן גירונדי (ר"ן) 291
 ר' נתן בן מאיר מטרנקאטליש 367
 ר' סעדיה גאון 64
 ר' סעדיה ן' דנאן 304-309
 ר' עמנואל בן יצחק אבוהב 323
 ר' פטר 150
 ר' פרץ ב"ר אליהו (הגהות לספר מצוות
 קטן) 217
 ר' צבי הירש חיות (כל ספרי מהר"ץ
 חיות) 112
 ר' צמח ב"ר שלמה דוראן (שו"ת יכין
 ובועז) 424
- ר' ישעיה הורוביץ (של"ה) 246
 ר' ישראל איסרליין (שו"ת תרומת
 הדשן) 213-214, 240, 245
 ר' ישראל ב"ר יוסף מטולדו 337-339
 ר' ישראל ליפשיץ (תפארת ישראל) 111
 ר' ישראל מקרימז (הגהות אושרי) 220
 ר' ישראל משה חזן (שו"ת כרך של
 רומי) 92-93, 114, 441-442
 ר' לוי אבן חביב (שו"ת רלב"ח) 317-
 318, 419-420
 ר' מאיר אלגואדיש 325
 ר' מאיר בן גבאי 375-376
 ר' מאיר ב"ר ברוך (מהר"ם מרוטנבורג)
 203-210, 232, 371, 430
 ר' מאיר פוזנר 61
 ר' מימון בן יוסף הדיין (אביב של
 הרמב"ם; איגרת הנחמה) 252-255,
 308
 ר' מנוח הענדל (חכמת מנוח) 242-244
 ר' מנחם בן בנימין מריקאנטי 220
 ר' מנחם ב"ר דוד הלוי 192
 ר' מנחם ב"ר יעקב 177, 236
 ר' מנחם בר מכיר 176
 ר' מנחם ב"ר שלמה 110
 ר' מנחם המאירי (בית הבחירה; מגן
 אבות) 126-127
 ר' מנחם כשר (תורה שלמה) 110
 ר' מנחם ממירזבורק (ר' מנחם המעילי)
 221
 ר' מנחם מגדל קרוכמל (שו"ת צמח
 צדק) 388
 ר' מרדכי בנעט (שו"ת פרשת מרדכי)
 92, 108, 113
 ר' מרדכי יפה (בעל הלבושים) 241
 ר' משה אבן עבאס 280, 283
 ר' משה אבן עזרא 169
 ר' משה איסרליש (רמ"א) 239, 241
 ר' משה אלשיך (רוממות אל) 319-323
 ר' משה בן זוסמן מציריך (ספר הסמ"ק
 מצוריך) 217-218, 233

- ר' קלונימוס ב"ר יהודה (אביו של ר'
אלעזר בעל הרוקח) 208, 205
ר' קלונימוס ב"ר משולם 143-145, 222
ר' קלונימוס קלמיש שפירא, האדמו"ר
מפיאסעצנא 161
ר' ראובן בן הר"ן 277
ר' רפאל אהרן בן שמעון (נהר מצרים)
116-117, 443-444
ר' רפאל אשר קובי (שו"ת שער אשר)
114
ר' רפאל יעקב מנשה בנבנישתי (שו"ת
באר המים) 108
ר' רפאל יצחק ישראל מירושלים 449
ר' רפאל מאיר פאניז'יל מירושלים 449
ר' שבתאי ב"ר מאיר הכהן (שפתי כהן;
מגילת עיפה) 240, 388, 393-394
ר' שלום מנוישטט 190, 220-221
ר' שלום שבדרון (שו"ת מהרש"ם) 443
ר' שלמה אבן וירגה (שבט יהודה) 370
ר' שלמה איגר (גיליון מהרש"א על
שלחן ערוך) 102, 115
ר' שלמה אל עמי 278-279, 328
ר' שלמה אלקבץ (איילת אהבים) 76,
361, 379-380
ר' שלמה בן אדרת (רשב"א) 100-101,
269, 292
ר' שלמה ב"ר אברהם 182
ר' שלמה ב"ר שמשון 132-156, 163,
172-174, 218, 222, 411-413
ר' שלמה גורן 70, 455-458
ר' שלמה לוריא (ים של שלמה) 67-69,
200, 238-239, 451-452, 457
ר' שלמה יצחקי (רש"י) 157, 168, 192,
227-228
ר' שלמה קלוגר (שו"ת טוב טעם ודעת)
111, 433, 441, 451
ר' שמואל אבוהב 323
ר' שמואל ב"ר אשר 148
ר' שמואל ב"ר מאיר (רשב"ם) 202-
203
- ר' שמואל החתן ב"ר גדליה מקולוניא
149, 208
ר' שמואל יפה אשכנזי (יפה תואר) 72,
406-407, 434
ר' שמואל סלנט מירושלים 449
ר' שמואל פייבוש ב"ר נתן פיידל מוינה
(טיט היום) 395
ר' שמואל פראנקו 313
ר' שמחה בונים סופר (שו"ת שבט סופר)
102
ר' שם טוב אבן שם טוב (ספר האמונות)
328-329
ר' שם טוב בן יוסף אבן שם טוב 346
ר' שמעון בן יצחק 157
ר' שמעון בן צמח דוראן (רשב"ץ; ספר
התשב"ץ, מגן אבות) 301-304, 381-
384
ר' שמעון מימי 357, 360
ר' שמריה החסיד 153-155, 173
ר' שמשון ב"ר אברהם משאנץ 197,
232, 270
ר' שמשון ב"ר צדוק (תשב"ץ) 371
ראדולפוס דה דיצטו 178-179
רב אשי 338
רב יהודה 119
רב כהנא 123-127
רב צדוק 123, 125-126
רבא 124, 214
רבי אבא בר זמירא (זמינא) 210
רבי אליעזר בן יעקב 88
רבי אלעזר 58
רבי אלעזר בן דרדויא 405-407, 415,
433
רבי אלעזר הקפר 58
רבי דוסא 106
רבי זעירא 224; 408
רבי חייא בר בא 119, 358
רבי חייא בר אשי 401-402, 407, 429,
432
רבי חנינא בן חכינאי 168

- רוטנבורג (Rotehenburg) 183-182
 רולמן מרסוויין (Rulman Merswin) 188
 רועי קליין 454-453
 רחל אשת ר' יהודה ממגנצא 162, 142, 168, 172, 218, 235, 351
 רינדפלייש (Rindfleisch) 182
 ריצ'ארד לב הארי 178
- ש
 שאלוניקי 319, 315, 313
 שוואביה (Swabia) 182
 שוודיה 395
 שולמית אליצור 169
 שו"ת בשמים ראש 65, 433, 439-438, 441
 שטריגום (Esztergom) 220
 שטרסבורג 188-187
 שלמה בונפיד 283
 שלמה בן אבו זכרי יהודה הכהן 251
 שלמה בר שמואל 345
 שלמה דיפיארה 282
 שלמה הלוי (פבלו די סנטה מריה) 278, 280, 326-325
 שמואל הזקן ב"ר מרדכי 143
 "שמאל דוחה וימין מקרבת" 86
 שפיירא 194, 185, 139, 136
- ת
 תביי 79
 תודוס איש רומי 74
 תוספות חכמי אנגליה 202-201
 תורינגיה (Thuringia) 182
 תימן 252
 תלמאסן 251
 תפילין הנחתם בחורין 87
 תקנת טוליטולה 340-337
 "תשובת הכתוב" ו"תשובת המשקל" 430-429, 427-426, 423-413
- רבי חנינא בן תרדיון 77, 113, 195-196, 201-202, 216-217, 367-368, 404-405, 408, 440, 443
 רבי טרפון 84, 85, 440, 442
 רבי יהודה הנשיא; רבי 402-403, 423, 433, 436
 רבי יוחנן 243
 רבי יהושע בן לוי 225
 רבי יוסי בן יועזר 368, 400-401, 415, 425-426, 429, 432-433
 רבי יוסי בן קיסמא 113
 רבי ישמעאל 80, 214, 243
 רבי ישמעאל בן אלישע 432
 רבי מאיר 255
 רבי מתיא בן חרש 122
 רבי נחמן 402
 רבי נתן 119
 רבי עקיבא 57, 67, 80, 84, 140, 158, 172-173, 246, 358, 375
 רבי שמעון בן אלעזר 65
 רבי שמעון בן יהוצדק 243
 רבי שמעון בן מנסיא 243
 רבי שמעון בר יוחאי 307
 רבנו אשר בן יחיאל (רא"ש) 71, 85, 209, 337-343, 362-363, 378, 441
 רבנו גרשום מאור הגולה 157, 218, 227
 רבנו ירוחם (ספר תולדות אדם וחוה) 105-106
 רבנו תם 66-67, 120, 193, 195-198, 200-202, 215, 218-219, 226-227, 232, 367, 369, 457-458
 רבן גמליאל 404
 רגנסבורג (Regensburg) 135-136, 324
 רואן (Rouen) 133
 רודשהיים 144
 רוטהארד (הארכיהגמון של מגנצא) 143-145
 רוטינגן (Rottingem) 182

על פי תורת ישראל איבוד עצמי לדעת הוא פשע חמור ביותר ונחשב כעברה דתית-מוסרית בצורה ברורה וחד משמעית. הטעם המרכזי לשלילה זו הוא: ערכם הגדול של החיים והחובה הקדושה לשמר את החיים.

ובכל זאת, בעיון בתולדות ישראל, אנו מוצאים מעשים רבים של התאבדות אינדיבידואלית והתאבדות קבוצתית הנובעים ממניעים אידיאולוגים של קידוש השם, להינצל מעברה חמורה ולא ליפול בידי אויב אכזר. כמו כן אנו מוצאים מעשי התאבדות שנעשו מחמת הצורך לכפר על עברות חמורות ולחזור בתשובה, וכן מחמת אסון לאומי או אישי המלווה ברגשות של יגון וצער, ואף מחמת רגש של בושה שאין חטא בצדו.

מעשים אלו, לא זו בלבד שאינם נתקלים בביקורת שלילית, אלא חלקם הגדול אף זוכה ליחס חיובי בספרים החיצוניים ובספרות חז"ל, וליחס של כבוד והערכה בדברי כותבי הזיכרונות, פוסקי ההלכה ומורי הדור בימי הביניים. תופעות אלו מעלות את הצורך לבדוק מהם מקורות האיסור של איבוד עצמי לדעת. מהם ההגדרות והתנאים לקביעת דינו של המאבד עצמו לדעת? באלו מקרים ותנאים מותר להתאבד? האם האדם ששם קץ לחייו בשל מחלה סופנית, הגורמת לו ייסורים קשים, נחשב למתאבד? האם שבוי מלחמה שהורג את עצמו, כדי להימנע מעינויים וכדי לא למסור מידע לאויב, נחשב למתאבד? שאלות אלה ואחרות נדונות בהרחבה בספר זה תוך תיאור מפורט של מעשי ההתאבדות במהלך הדורות וההתייחסות ההלכתית והמחשבתית אליהם. הוא מציג דיון מחודש ומקיף בסוגיות היסטוריות והלכתיות הנוגעות לאיסור איבוד עצמי לדעת, ומבדיל בין האיסור מלכתחילה לבין ההקלה ההלכתית בדיעבד, של פוסקים רבים, לאחר מעשה, הנובעת בין השאר מן הצורך לא לפגוע בכבוד המשפחה הנמצאת במצוקה קשה לאחר מעשה ההתאבדות של יקירם. ובכל זאת, לדעתם מבחינה חינוכית וערכית, התאבדות היא מעשה נפסד של נטישת החיים שיש לגנותו בתוקף. חשיבות ערכם של החיים באה לידי ביטוי, כפי שמציג ספר זה, בתקנות והדרכות שמובאות בספרות חז"ל, שנועדו למנוע מצבי בושה ומצוקה העלולים להביא לאובדן החיים.

הרב ד"ר יחזקאל שרגא ליכטנשטיין מרצה בפקולטה למדעי היהדות באוניברסיטת בר-אילן, במכללת 'מורשת יעקב' ובמקומות נוספים. ספרו הקודם 'מטומאה לקדושה' - תפילה וחפצי מצווה בבתי קברות ועלייה לקברי צדיקים.

0 00310004671 8
דאנאקוד 31-4671

מחיר מומלץ 88 ש"ח

ספריית הילל בן חיים | הוצאת
הקיבוץ | הקיבוץ
למדעי היהדות | המאוחד